

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 26

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "Veni de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 26.

INSERTIUNILE

Pe un sir garsonat: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicitate.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 502

Prusacii nostri nu vor să
înțeleagă.

(*) In articolul său »Idee mare sau absurdă«, scris în »Tribuna« dela 4/22 Oct. prietenul nostru Eugen Brote a dovedit, că *politica de a desnaționaliza un popor este absurdă*. Este, mai presus de toate, o zădărnici! Cu pilde cari nu se pot nici tăgădui, nici răsturnă, a arătat că zecile de milioane Germani, ori cât s'au năpustit cu puterea lor mare, asupra Danezilor, ori câte arme și măsuri au iscodit, n'au putut să desnaționalizeze un popor abea cât Românii din comitatul Aradului. Ba dimpotrivă: cu cât au fost apăsați mai tare, cu atât Danezii dela hotarul de miază-noapte al marei împărății nemțești s'au întărit.

Despre lupta Danezilor însă foile ungurești nu scriu nimic, ele se fac că nu știu despre cartea franțuzească a lui Franz von Lessen, care atât de strălucit dovedește *zădărniciia politice de a răpi limba unui popor*.

»Budapesti Hirlap« dela 4 Noembrie, re, totuși, îndrăsneala să-i aducă pe Poloni drept pildă, scriind după-cum urmează:

»Prusiicii de zeci de ani au obligat școlile din țările polone să introducă limba germană ca limbă de propunere. Limba polonă n'a fost slobod s'o învețe. Au trecut ani de zile după-ce s'a luat această măsură aspră, și tineretul polonez fie că a învățat nemțește, fie că n'a învățat, *limba sa maternă însă nu numai că n'a uitat-o, dar i-s'a făcut mai dragă și a știut-o mai bine poate decât chiar atunci, când în școli învăța polonește*. Administrația (cei din fruntea) școlilor prusiane a socotit însă că împrejurarea asta se datorește poate faptului că limba polonă totuși rămăsese în școli ca limbă în care se făceau rugăciunile dumnezeiești și se învăța religia. A crezut că tinerii poloni de aceea nu-și uită limba micii lor, pentru că orele de învățare a credinței și de rugăciune se prefac în ore de gramatică, când copilul polon învață și aceea, că limba polonă este strâns legată cu credința ce datorește legii catolice în ori-ce împrejurare a vieții sale.

»Ministerul școalelor a orânduit deci ca de aci încolo copii de școală poloni să nu mai învețe legea lor catolică în limba polonă, ci în cea nemțească, și tot nemțește să se roage și lui Dumnezeu. Pe mitropolitul din Pozen l'a obligat ca în școlile polone să trimită preoți cari știu nemțește și aceștia să propună religia. Zadarnic au fost toate rugățile și protestările, *voința tare a prusacilor a trebuit*

să învingă. A început deci să se învețe și religia în nemțește. Un singur orașel s'a aflat, Vresen, unde copiii s'au gândit la nesupunere. Fără multă vorbă, ușor de tot, n'au vrut să învețe lecțiile nemțești de religie nici rugăciunile. Învățătorii au încercat cu binisorul să-i desmânte. După ce n'au ajuns la nimica, nici prin vorbe bune, nici pedepsind aspru după regulament, au raportat inspectorului școlar. Acesta a împuternicit pe învățători să bată copiii renitenți. I-au și bătut până ce i-a muiat și au învățat frumușel lecțiile de religie și rugăciunile în limba nemțească.

Selbăția asta prusească să nu credeți însă că i-a schimbat pe Poloni. Ci pe întreaga linie, în orașe și sate, s'a declarat grevă școlară, unică în felul seu. Copiii nu mai vor să învețe rugăciuni în limba nemțească și dragostea pentru limba micii lor se arată într'un chip strălucit.

Cu cât Prusacii au voit să-i moaie, cu atât mai ales Polonii s'au întărit în dragostea pentru limbă.

Dar' chiar dacă prin cele mai rușinoase selbătăcii i-ar face să uite limba lor, ceea ce nu se poate însă întâmplă, nici atunci Polonezii n'ar fi mai puțin dușmani ai Prusacilor. Dovadă, în privința asta, Irlandezii, cari deși azi nu mai vorbesc decât englezește, totuși poartă luptă la cuțite împotriva Englezilor.

E deci foarte ciudat, că în loc de a trage învățătură cuvenită din toate acestea, »Budapesti Hirlap« face tocmai contrarul. Ea nu ceartă pe ministrul ungar care a dat poruncă aspră ca școlarii nemaghiari cari învață în gimnaziile ungurești să învețe și Tatăl nostru ungurește, ci laudă, vezi Doamne, »libertatea« mare care ar fi domnind în școlile ungurești... Indirect îndeamnă deci ca ministrii să fie mai aspri.

Nu suntem însă nici noi Românii, Sârbii și Slovaci, dospiti din aluat mai slab decât — Poleacii.

Ear Prusacii nostri sunt neasămănat mai slabi decât cei din marea împărăție nemțească. Ori ce vor iscodi să facă deci ministrii din Budapesta pentru desnaționalizarea noastră, noi rămânem locului!

»Zastava« lăudată de Unguri. »Temesvári Hirlap« (dela 6. c.) aduce un prim articol în care laudă foaia Sârbilor radicali. »Zastava«, cu privilegiul aducerii în țară a osâmintelor lui Rákóczy scrisese adică următoarele:

»Este adevărat, că Sârbii pe vremea lui Rákóczy au lucrat împotriva lui, dar de asta acum nu mai părere de rău putem avea, pentru că popoarele dintr'o țară trebuie să se înțeleagă într'olaltă. Acum salutăm cu bucurie aducerea în patrie a osâmintelor lui Rákóczy; să dea Dumnezeu ca Sârbii și Ungurii să lege între dânșii frăție pen-

tru binele patriei. *Toate popoarele Țării-Ungurești trebuie să-și dea silință ca gândul lui Rákóczy, Ungaria liberă, să se întrupeze cât mai curând*.

După-cum vedem, »Zastava« face propagandă kossuthită în toată regula. Organele guvernamentale au drept să iubeze.

Bucuria Ungurilor este cu atât mai mare, cu cât aderenții »Zastavei« nu numai scriu în sens kossuthist, dar și *făptuesc*: mai mulți Sârbi dela Neoplanta s'au dus chiar în deputație cu fișpanul, să se închine moaștelor lui Rákóczy.

Noi politica asta n'o facem, căci nu suntem setoși de laudele presei maghiare. Zice adică un proverb român, că de bună-seamă ai săvârșit o greșală, când dușmanul te laudă.

Kurucz-ii români Sub acest titlu un oare-care Marosán Victor scrie un articol în »Budapesti Hirlap« dela 7 Noembrie. Plin de bucurie zice:

»In urma vorbirii publicistului Valer Braniște întemeiată pe date istorice, partidul național român din Caraș-Severin a decretat, că se învoiește la toate propunerile comisiei permanente a comitatului, prin ceea ce *partidul național român din Caraș-Severin ia și el parte la bucuria nației ungurești*.

»Dar nu numai partidul național român din Caraș-Severin, ci putem zice că întreg poporul român ia și a luat parte la serbarea aceasta mare a neamului unguresc. Circularele episcopilor (gr. cat. români) din Oradia, Gherla și Lugoj etc. adresate preoților în chestia serbătorii lui Rákóczy și a soților lui de pîrbegie a fost *serbătoarea țării întregi*.

Ce efect a avut îndemnul unor fruntași români de a serba pe Rákóczy, se poate vedea și din următoarele șire ce primim:

Cercul politic de Ermiályfalva. In 30 Oct. s'a aranjat aici o sărbătoare în onoarea lui Rákóczy; mulțimea a plecat la biserica refor. și rom. cat. Intratele ce să vezi: *dând cu totul uitării biserica gr. cat. română*, un grup dela biserica rom. cat. de-a lungul străzii sub flamuri ungurești *a mers la sinagoga cea jidovească*. Cu grupul petrecut de bandă au mers și *câteva familii de preoți și învățători români și cu toții au intrat și au ascultat cântul hebraic*. Te cuprindea o mare uimire, când vedeai cum alergau acei conducători ai poporului român care se și scâlesc cu numele Bota, Mureșan, Valeriu Chiș, Alesandru Dămian etc. — Așa sunt conducătorii români de pe Eriu cari numai numele, și-l arată între români, durere roadele în faptă a muncii lor poporului român și națiunii nu aduc nici un folos. Zisa sfintei scripturi nu e băgată în samă »că pomul care nu aduce poame să se arunce în foc«. Cu astfel de conducători oare doamne unde va ajunge poporul român?

Răspunsul lăsăm să-l dea onoratul »Kurucz« român din Lugoj.

Sufragiul universal în Austria. Discuția ce s'a încins în casa țării din Austria asupra proiectului despre sufragiul universal decurge între marginile bunei înțelegeri și se crede, că ea va și aduce cât mai la vreme roade binefăcătoare. Câți s'au rostit până acum asupra proiectului sunt pe lângă primirea lui. Socialiștii chiar, cari deși nu iau răspundere pentru defectele proiectului, se vor reține de a face alte propuneri, ca astfel aceasta reformă să nu sufere amânare.

„Ungaria la răspântie“.

Supt acest titlu dl Watson, docent la universitatea din Oxford, publică în marea revistă engleză «The Spectator» dela 20 Oct. un articol informativ asupra împrejurărilor din Ungaria. Iată părțile de competență ale acestui articol:

Situația actuală din Ungaria, precum și împrejurările din Balcani și din Rusia reclamă băgarea de samă a Angliei. Mai mult decât ori-când este nevoie, ca echilibrul european să nu se turbure.

Desfacerea dintre Austria ar pune unei mari puteri capăt, și în locul ei s'ar naște două puteri de rangul al doilea. Guvernul actual unguresc se compune în parte din oameni cari pentru uzul lor privat au tendinți separatiste, dar cari sunt angajați prin compromisul cu Austria și prin legalitatea oficială.

Viața parlamentară a Ungariei cere o opoziție sănătoasă. Pentru aceia guvernul actual este în primejdie, căci, dacă starea actuală va mai dăinui, se va naște o dezbinare în sânul partidului kossuthist și elementele intransigente vor trece în caz de nevoie la obstrucționism. Pentru aceasta guvernul ocolește ori-ce discuție de chestii constituționale, dar caută să amâne și proiectul de lege al sufragiului universal, care formează menirea existenței sale, prezintă tot mereu proiecte nouă de legi.

Ura maghiarilor împotriva sufragiului universal este adânc înrădăcinată. În curând toată lumea va recunoaște aceasta. De asemenea se va arăta că planul lui Kristóffy a fost o încercare de a apela prin sufragiul universal dela rassa maghiară la națiunea ungurească.

Străinătatea, și mai ales Franța și Anglia socot Ungaria un stat național. În realitate Ungaria este unul din statele cele mai poliglote și de viza unui mare rege al ei a fost: «Regnum unius linguae fragile est». (Țările de-o singură limbă sunt subrede). Din cele 19 milioane de locuitori sunt numai 45% maghiari și în cifra aceasta se cuprind și evreii și cei socotiți ca unguriți, aparținători altor neamuri. (Aici autorul arată, pe baza statistice, proporția numerică a diferitelor neamuri din țară).

Cu toate că naționalitatea ungurească nu face nici jumătate din populația întreagă a țării, totuși limba maghiară este limba oficială a statului, a parlamentului și a comitatelor. Ea este întruie în jurisdicțiune, administrație, în școlile de stat și în seminariile catolice. Cunoștința limbii ungurești este o condiție neapărată pentru a fi primit în slujba statului dela ministru până la cantonier.

În ținuturile, unde poporul nu înțelege nici un cuvânt unguresc, limba maghiară este limba autorităților autonome. Învățământul în școlile de stat se face în limba ungurească, *deși aceasta este în contradicțiune cu legile fundamentale dela 1868 și subvențiunea de stat distribuită școlilor confesionale nemaghiare* are scopul de-a pune școlile acestea supt controlul statului și de ale pune în slujba maghiarizării. În chipul acesta maghiarii și cei-ce se dau drept maghiari (căci limba ungurească nu cunoaște deosebirea dintre maghiari și unguri) au monopolul absolut în toate ramurile vieții publice.

Dacă socotim, că legile presei sunt atât de vagi, încât ele sunt supuse samovolniciei autorităților, că nu există libertate de întrunire și asociațiune, vom înțelege repede, că năzuința de-a asupri pe supușii de altă națiune are o largitudine foarte mare. În împrejurările acestea se fac procesele de presă împotriva panslavismului și iredentismului, și șovinismul maghiar (care-i *ciuma vieții publice ungurești*) preamărește orice măsură necruțătoare împotriva naționalităților. La acestea se mai adaugă *corupțiunea electorală*, a cărei creștere se datorește partidului liberal și care mai ales supt guvernul lui Bánffy a fost îndreptată împotriva naționalităților. Despre partidul kossuthist primim știri cu mult mai favorabile și el, nădăjduim, că se va sili să precurme corupțiunea electorală. (?—Red.)

Până acumă nu a încetat încă sistemul de-a reduce presa la muțenie. El înflăcărește și acumă întocmai ca și pe timpul lui Bánffy și Tisza. Guvernul, înalți funcționari de stat și administrația căilor ferate împărtășc foilor mari subvenții și chiar Dr. Wekerle a mărturisit, că foile

din provincie primesc subvenții în părțile, unde naționalitățile sunt active. Dacă vom căuta la faptele acestea *nu ne putem mira de mânia violentă a unor șefi de ai naționalităților.*

Chiar și marile lor succese electorale (?) au adus pe capii sârbilor, slovacilor și românilor la convingerea, că maghiaro-fobia este o sabie cu două tăișuri. Ei văd, că unitatea geografică a țării le zădărnicește toate nădejtile separatiste. (Dar cine are visuri separatiste la noi? — Red.) Ea a supraviețuit invaziunea mongolă și cucerirea turcească și nici colosul rusesc nu a fost în stare să nimicească legăturile și granițele acesteia naturale. Naționalitățile înțeleg cu încetul ceea-ce trebuia să-i lumineze și întâmplările dela 1849, că unirea cu dușmanii maghiarilor este în acelaș timp contrară intereselor lor și că viitorul Ungariei atârna de unirea în năzuințe a tuturor popoarelor.

Maghiarii vor păstra totdeauna egemoia. Ea este un legat al istoriei lor glorioase. Egemonia aceasta însă nu se va putea întări, ea va pieri, dacă maghiarii vor căuta să păstreze preponderanța de rassă.

Guvernul coaliționist are acumă ocaziunea de-a face unele concesii naționalităților. În politica externă chestiunea rasselor va face mari anevoințe cari vor mai crește, dacă se va săvârși desfacerea Austriei de Ungaria. Fiecare naționalitate din Ungaria are popoare înrudite dincolo de granițele Ungariei. Contactul atât de intim dintre cehi și slovaci este piedica înfrățirii (entente) ceho-maghiare. Gogorița daco-românismului turbură raporturile dintre Ungaria și România. Sentimentele filorusești ale celor din Belgrad înrăuresc pe sârbii din sudul Ungariei și năzuințele de maghiarizare mână pe poporul rutean în brațele bisericii răsăritene. Croații în visurile lor autonomiste ochesc spre Petersburg. Germanii din Ungaria sunt răsfirați și lipșiți de năzuințe separatiste.

Prigonirea sașilor a găsit un mare răsnet în Germania. În cazul nunei ruperi dintre Ungaria și Austria se va face o rupere și între Berlin și Budapesta. Atunci agrarieni germani vor ridica pavăza tarifurilor vamale și maghiarii către Balcan, vor înceta să fie o putere apuseană.

Intransigenții din partidul kossuthist urzesc intrigi împotriva lui Goluchowski*).

Ei nu vor aprobă ideile noastre (ale autorului — Red.) Ei nu doresc decât un singur lucru: să vază Ungaria stătătoare de sine, neatârnată cu ori-ce preț și uită, că alăturându-se Austria la uniunea vamală germană, Ungaria ar primi o lovitură grea, în cazul când întreita alianță s'ar destrămă.

Noi scriem acestea ca critici ai rassei ungurești, suntem binevoitorii lor și dorim ca Ungaria să se împuternicească în toate privințele. Ungurii sunt marinimoși, viteji, destoinici, au o vedere ageră și mare talent politic. Dacă în împrejurările actuale, atât de critice își vor înțelege datoritiile lor către monarhie și dacă vor înțelege aceasta, atunci se vor desface de toate prejudecățile de rasă și se vor încrede în națiunile mai mici și politicește subjugate. Pentru a atinge faza asta de desvoltare, ei se vor desrobi de toate gândurile de slăpănire de rassă pentru a se pune apoi în fruntea Ungariei, nu ca stăpâni, ci ca cei dintâi între cei egali cu ei. Ei trebuie să-și razime toată activitatea, toate faptele pe principii cu adevărat liberale și trebuie să se călăuzească de acestea, nu însă de chițibușăriile (finess) politice. Dacă vor arată destul curaj și vedere largă — și nădăjduim că vor arăta — atunci vor putea să întemeieze în chip solid caracterul unitar și siguranța țării. Dacă maghiarii, ca conducătorii firești, se vor îndemna la jertfe, ei vor păstra egemonia de rassă, iar dacă nu, ei vor aduce asupra țării o mare nenorocire și anarhie.

D. Birăuțiu și „poporul“.

Dl Dimitrie Birăuțiu, redactorul dela «Poporul Român» a apelat osânda noastră adusă purtării lui de a fi cerut prin dl Burdia mila ministrilor ungurești, la — popor! A convocat o *adunare de popor* în Caransebeș, capitala d-lui Burdia, (unde s'au găsit peste 2—3000 de Români cari să-l aleagă de deputat) și întrunindu-se aici 6—7 sute de inși* — cum ne spune dl Birăuțiu — l-au dus

*) Articolul a fost scris înainte de căderea lui Goluchowski.

pe dlui pe umeri și i-au votat încredere, îndrumându-l să dea înainte fără șovăire, pe calea apucată. Trebuie să credem că această cale este cea pe care l-am văzut cu dl Burdia, — carei convine atât de mult «poporului» din Caransebeș.

Lucrul însă n'a prea mers neter. A fost acolo adică la acea adunare și alt «popor», dl Birăuțiu ne spune, că șeasă preoți, profesori, avocați și alții, cari l-au îmblățit în adunare și s'a făcut mare scandal, dar că'n fine totuși era mai mare la număr «poporul» dlui Birăuțiu și alui Burdia, și aceștia l'au luat și l'au dus pe umeri.

Dl Birăuțiu i-a adresat suveranului popor din Caransebeș întrebările:

Este el trădător? Este el vânzător de neam?

Ear poporul cu vocea lui de Dumnezău — a răspuns *Nu! Da de unde!*

Dl Birăuțiu prin urmare nu e nici trădător, nici vânzător — căci așa a hotărât «poporul» din Caransebeș.

Apoi nici să nu fie, zicem și din partea noastră, căci nu vrem noi să sporim, doamne ferește, lista trădătorilor cu ori-ce preț, dar ca să nu fie nu e destul să o hotărască aceasta «poporul», *care acolo, nu mai puțin decât dl Birăuțiu, are însuși ceva de reparat asupra cinstei sale românești, decând a ales de deputat pe dl Burdia.*

Peste tot i-am da un sfat, un sincer sfat, dlui Birăuțiu, dacă'ar vrea să-l primească. Să lase altora conducerea foii sale, care, — nu noi vom fi aceia cari să nu recunoaștem, — a adus și poate aduce bune foloase pentru popor. Este un merit al dlui Birăuțiu foaia sa și acesta poate să-i rămâie. Și sieși și poporului, dl Birăuțiu însă numai așa va aduce servicii, dacă va căuta de foaia sa, de administrația ei, în care totdeauna l-am crezut priceput și va lăsa altuia redactarea, la care nu se pricepe, pentru care el nu e pregătit, ori ce e și mai rău: este rău pregătit. Dumnia lui este imbibat de o demagogie din cele mai ordinare și detestabile pe care și-a însușit-o prin mahalalele socialiste din Budapesta. Ne aducem aminte, de propaganda ce începuse printre țărani, să intre în sinod, că vezi Doamne, mai bine ar ști ei apăra interesele bisericii, decât inteligența.

L-am văzut apoi, în svârcolirea sa din urd — și asta este o circumstanță atenuantă pe care i-o acordăm — că nu-și putea da nici măcar seama de gravitatea cazului său, pe care el îl afla foarte firesc, că nu putea doar să se nimicească. Ei bine, are dreptate dl Birăuțiu, nimeni nu-i poate cere să se nimicească, precât știm nici nu i-a cerut, profesând însă morala aceasta, de altfel foarte respectabilă, am putea cere dânsul să nu s'avânte acolo unde dominează cu totul alte legi, altă morală, tocmai contrară: sacrificarea personală fiind acolo o datorie.

Împrejurarea aceasta, adunarea dela Caransebeș, aberațiile câte le scrie de vre-o două săptămâni, toate ne-au convins pe deplin, că mare rău i-au făcut dlui Birăuțiu aceia, care l-au luat dela rostul său bun și cuminte la care el dânsul la început și l-au purtat prin adunări, l-au candidat pe la deputații, reușind să-l deschilibreze și să-i strice cu desăvârșire buna cumpăt.

Dacă dl Birăuțiu va asculta sfatul nostru, foaia dsale va prospera, și noi — pe care ne face dușmani ai foii dsale — ne vom bucura numai de aceasta, pe urmă nu va mai ajunge nici d-lui în asemeni situații în care-l atrag față împrejurările pe omul, căruia-i lipsesc bazele sigure ale cultului.

Am crezut că suntem datori să spunem acestea pentru dl Birăuțiu, care se crede persecutat de noi și cu aceasta ne-am și spus cuvântul din urmă în afacerea sa.

Din comitate.

Congregație comitatenză în Arad.
Pe 14 Noemvrie n. este convocată congre-gație comitatenză extraordinară. La ordinea zilei sunt obiecte de mai puțină însemnătate.

Congregație comitatenză în Lugoj.
La 15 Noemvrie n. 9¹/₂ ore a. m. se ține în sala cea mare a palatului administrativ din Lugoj congre-gație comitatenză extra-ordinară.

Noul ministru de școli al României, dl profesor universitar *C. D. Disescu*, este bine cunoscut nu numai între Români, ci se bucură de bună reputație și în străinătate, îndeosebi în Franța, unde a reprezentat România la diferite congrese. Căusei naționale i-a adus servicii mari îndeosebi la conferințele interparlamentare, unde, se știe, anul trecut a ținut piept cu contele Apponyi. A dus apoi luptă aprigă îndeosebi în contra uneltirilor grecești în România. D-sa a mai fost ministru de justiție. Este în floarea vârstei.

Alegerea dela Mezöcsát. În colegiul electoral *Mezöcsát* a fost ales în urma divisiiei deputatului *Kubik Béla* numit fișpan, inginerul *Kubik Gyula*, deputat kossuthist. Deci nici o schimbare. Colegiul a schimbat numai persoana, nu însă familia. În loc de *Béla* va fi *Gyuczi*.

Un festival artistic.

Astă-vară, cu privilegiul adunării generale a fondului de teatru, Românii adunați la *Lipova* au serbătorit sincer și cald pe o distinsă artistă română, despre care însuși măiestrul *Dima* s'a exprimat în chipul cel mai elogios.

E vorba de dșoara *Valeria Pop*, sopraniștă de forță, care a cântat la concertul dat astă-vară în *Lipova* și a încântat publicul, pătura cea mai cultă a neamului nostru.

Cine numai a fost la concert, nu o poate uita.

Va fi, prin urmare, cu plăcere primită știrea, că dșoara *Valeria Pop* vine la Arad în ziua de 28 Noemvrie n. va da un concert în sala dela Otelul «Crucea Albă».

Cei cari au admirat-o la concertul din *Lipova*, desigur că vor grăbi să o asculte și în Arad. Iar Arădanii cari n'au avut astă-vară norocul să fie de față la festivalul din *Lipova*, se vor bucura, desigur, putând să-i aducă acum tributul de omagii.

Vom da în curând detalii.

Ungaria în străinătate.

Vecinica agitație în care este ținută nebrocita țară de cătră înfierbântații nostri concetățeni, i-au scos vestea în străinătate, încât pentru lumea mare e un fel de Rusie aici, unde la fiecare margine de sat stau ridicade spânzurătorile. Cu o așa țară, firește, nimeni nu vrea să stea în daraveri, ori dacă le-a avut de mai nainte, caută să le desfacă.

Ziarele ungurești anunță, pline de năcaz în caz, care ne arată ce veste are țara în lumea mare.

Cartelul societăților de căi ferate belgo-olandeză, și austro-ungară își ținea în fiecare an la 28 Noemvrie conferința în Budapesta. Anul acesta însă direcțiunea trenurilor din Hollanda a dat un circular către toate căile sale ferate, prin care propune ca conferința din anul acesta, »cu privire la greva ce stă se izbucnească a impiegaților dela trenurile ungare și a stărilor revoluționare ce domnesc în Ungaria« să nu se ție în Budapesta ci la Dresda.

Cercurile politice din Budapesta sunt indignate de veștile acestea, ce zic dânsule, se răspândesc cu plan în străinătate, pentru

de a stîngeni industria maghiară. Un deputat a și interpelat în afacerea aceasta în ședința de ieri, la ce ministrul de comerț *Kossuth* a răspuns imediat, declarând că se va pune în legătură cu societățile sus pomenite de căi ferate și le va invita la Budapesta ca să se convingă anume dacă sunt ori nu aici stări revoluționare.

Intrebarea e numai că vor avea ori nu ele, pofta de a se convinge!

Din Dietă.

— Ședința dela 9 Novembre. —

În ședința de azi s'a discutat în general asupra proiectului de lege despre navigațiunea liberă care proiect în general s'a și primit.

Înainte de ordinea zilei deputatul *Hammersberg* a adus la cunoștința dietei un circular dat de direcțiunea căilor ferate din Germania, prin care invită alianțele căilor ferate din Europa mediterană, ca conferința din ast-an să nu se țină în Budapesta după cum se plănuise, ci în *Drezda*, deoarece-ce în Ungaria amenință grevă și revoluție.

Ministrul *Kossuth*, spune, că n'are cunoștință despre acest circular, dar cu toate acestea se va strădui, ca totuși conferința, să se țină în Budapesta dând prilej străinătății, să se convingă că cele răspândite despre stările revoluționare din Ungaria nu corespund adevărului, ci sunt numai »calumnii«.

Ultime știri.

Alegerea dela Párdány. Din Budapesta ni se comunică din loc competent, că pentru alegerea dela *Párdány* clubul național dorește a candida naționalist și deputatul sîrb *dr. Mrksici* este trimis în cerc pentru a se înțelege cu elementele naționaliste.

Mandatul dela Lugo. Joi comisia IV-a de verificare a mandatelor deputaților Dietei a pertractat petiția dată în contra mandatului *dr. G. Popovici* ales deputat în Lugo. Comisia e prezidiată de *Háviár Dániel*. După-ce au vorbit *dr. Teller*, avocat în Budapesta și *dr. Rozenthal*, avocat în Lugo, amândoi jidovi, cari cer nimicirea mandatului pentru cuvânt că oamenii de încredere ai dlui *Popovici* ar fi ațâțat la ură împotriva Ungurilor, *dr. V. Branisce* a căutat să arate netemeinicia acuzelor. Comisia a decis să se facă cercetare în cerc și a însărcinat pe deputatul *Németh Imre* să ducă la îndeplinire hotărîrea dată.

Între alte neadevăruri ce se spun în petiție este și acela că Românii ar fi venit la votare sub steag românesc. Par'că nu l'ar fi confiscat jandarmii dacă ar fi fost astfel de steag și n'ar fi vîrît în temniță pe purtătorii steagului.

Osândit pentru vătămare de onoare. *Timișoara*, 9 Noembrie. Azi s'a judecat la tribunalul de aici procesul pornit de *dr. Aurel Cosma*, împotriva lui *David Voniga*, care scrisese în »Controla« lucruri vătămătoare la adresa pârătorului. *Voniga* s'a

prezentat la pertractare însoțit de avocatul și deputatul *dr. Hajdu Frigyes*, care și-a dat multă trudă să-l scape pe *Voniga*, dar tribunalul prezidiat de judele *Gerdánovits* l-a osândit pentru vătămare de onoare să-vârșită în două rânduri la 150 coroane amendă, plătirea cheltuelilor de judecată și publicarea sentinței în mai multe ziare românești.

Un an robie pentru o viață de om. La atîta a osândit adică eri curtea cu jurați din Arad pe *Hermann Béla*, mașinist în Șiria, care astă-toamnă, la 10 Septembrie seara a împușcat pe adjunctul notarial *Petru Miloș*, bănuindu-l că face curte nevastei sale. La pertractare s'a dovedit însă că nevasta lui *Hermann* primea vizita multor bărbați, era ușurică, dar *Miloș* nici odată n'a fost pe la ea.

S'a dovedit de asemeni că *Hermann* a pândit pe *Miloș* care se întorcea acasă dela cafenea. Și totuși a fost osândit numai pentru »omorare în stare de surescitare violentă«.

Opt luni temniță pentru bătaie. *Oradia-Mare*, 9 Noemvrie. Tribunalul de aici a osândit la 9 luni temniță pe *Neumann Lajos* și la 6 luni pe *Mayer Sándor*, cari călătorind astă toamnă spre *Tinca* și mergând în același vagon cu *dr. Romulus Pap*, candidat de avocat, crezând că acesta e vre-un pungaș, l'au bătut grozav.

Jandarmi bestii! Nu noi le scriem ori le născocim, ci în presa ungurească citim următoarele:

»*Molnár Miklós*, sergentul-major (straja-meșter) de jandarmi dela *Budabicske*, la 7 c. a petrecut împreună cu executantul dela *Adám*. După petrecere s'au dus la birtul mare, să ia o cafea neagră. Fiind beat, sergentul-major s'a luat pentru ceva la ceartă cu tovarășul său de chef, a început să-l sugrume, ba a scos sabia și a lovit în el. *Huszár László*, birtașul, a sărit atunci în ajutorul executantului, dar jandarmul l-a apucat și pe el de gât. Nevasta birtașului, ca să-și scape bărbatul, a aruncat ardei (paprică) în ochii jandarmului, cărui i-s'a putut astfel lua din mână sabia. Straja-meșterul *Molnár* a alergat la doctor, d'acolo la cazarma jandarmerească, unde alarmând pe feciori, s'a întors însoțit de patru inși, la birt. Aici a spart toate ferestrele dela stradă, a ferecat pe *Huszár László* și nevasta aceluia, i-a dus la primărie și i-a ținut arestați acolo«.

Iată cine păzesc rânduiala în sate și siguranța libertății cetățenilor din țară.

Sergent-major de jandarmi omorît. Se vestește din *Kecskemét*, că sergentul de jandarmi *Gáspár Ferencz* a fost găsit mort în hotarul dela *Kun-szent-Miklós*. Capul îi era plin de răni. Se dă cu socoteala că e o răsbunare la mijloc, deoarece-ce numitul jandarm era om rău și supăraseră multă lume.

Scandalul Grödel crește!

Din București ni-se scrie, că împotriva isprăvilor fraților *Grödel*, cari exploatează și acolo păduri, s'a pornit o luptă energetică. Nici nu suferă îndoială, că încurând acești baroni vor fi demascați și în România, întocmai ca în Ungaria.

Ziarele luând notiță de știrea dată întâiu în »Tribuna« privitoare la exploatarea de pe valea *Lotrului*, baronii *Măriile* lor s'au simțit îndemnați să dea o — desmințire, ori mai bine: să se apere.

E caracteristic însă, că în presa română

întreagă nu s'a găsit un singur ziar care să le publice proza, ci au fost siliți domnii baroni să recurgă la ziarul nemțesc »Bukarester Tagblatt,« care în numărul dela 26 Oct. a și publicat un fel de apărare, ceea-ce nu poate însă slăbi în nimeni credința, că frații Grödel despoaie pe unde trec.

De altminterlea în ședința dela 5 Noembrie deputatul Simonyi-Samadan Sándor a arătat în fața întregii țări și spre uimirea tuturor, cum frații Herman și Bernat Grödel au despoiat de drepturi și averi pe minori, cum au fost dați în judecată pentru înșelăciune și furt, dar au știut ei calea care duce la scăpare: mituirea. De asemeni se arată cum în vagoanele în cari transportau lemne, puneau mai mult decât este îngăduit, căutând astfel să ascundă cât venit au, ca să plătească și dare mai puțină, precum să câștige și la transport. S'a dovedit că într'un singur caz au păgubit statul cu 23.000 fl.

Se înțelege: lucrul acesta l'au putut face numai mituind pe cei dela căile ferate.

Mai grav e, că Simonyi a arătat cum au voit să mituiască ovreii și pe deputații Török Ferencz (secuiu) și pe Franz Pildner, sas. Pe acesta în vederea unui geșeft pe care socoteau să-l facă luând în arendă, cu preț mic, pădurile universității săsești.

Török a și primit — dela Herczberg — 6000, dar numai pentru-ca să-i depue apoi pe masa sălii comitatului și să dovedească cu ce mijloace lucrează ovreii.

Ambii acești deputați au spus în Dietă alaltăieri că da, este adevărat că frații ovrei au voit să-i mituiască, și au atras luarea aminte a țării asupra isprăvilor acestor ovrei pe cât de bogați, pe atât de primejdioși.

Se crede de altfel, că după ce își va termina cercetările comisia numită de guvern, steaua fraților Grödel are să apună atât în Ungaria cât și în România. Eclipsată este deja de mult această stea.

Din graniță.

— Dela Comunitatea de avere. —

Spre cea mai mare uimire a mea, s'a lăjit pe aici vorbe, cumcă eu am fost scos afară din ședința comunității de avere, ținută în 22 Octombrie 1906. Aceasta e o scornitură proastă ori tendențioasă la care mă văd îndemnat pentru publicul din afară a declara, că eu nu am fost scos afară din ședință, dar va veni timpul când și acești oameni slabi în toată privința, cari în mărșinirea lor astfel înțeleg și judecă lucrurile, vor fi scoși nu numai din ședință, ci din însăși averea lor strămoșască numai să meargă lucrurile așa pe cum au pornit.

Totul se reduce la aceea, că mi-s'a defras cuvântul din partea dlui Burdea ca președinte, cu observarea, că la comunitatea de avere n'are de a se face politică, la ceea ce eu m'am și așteptat, pentru că în urma multor interveniri de a mă capacita și opri dela propunerea mea, nu putea urma alta.

Intențiunea mea era și aceea ca să ne cunoaștem și să fim în curat cu ținuta fiecărui, despre aceasta însă va veni timpul altădată de vorbit. Văzând însă că și preoțimea în partea mai mare, nu voește să aduc cauza la vot, le-am spus și aceea, ce și altora în cerc mai restrâns, mai na-into le-am spus, că eu mai întâiu voiu face apel la toți și dacă voiu vede că nu am șansă de

reșit, nu voiu cere vot de neîncredere, ci voiu cere ca vorbele mele pentru posteritate să fie puse la protocol. Destul că n'am început bine a vorbi și spre mirarea mea, ceea ce până acum n'a mai fost, nu străinii aleși aici ca neîndreptățiți, ci în prima linie ai noștri s'au sculat între cari preotul Șandru din Teregova în tonul său frumos: »Nu ne trebuie, nu facem politică aici etc.«

Și ca să se vadă în cât am făcut politică, îmi iau voie a publica ceea ce am vorbit la raport, se înțelege mai mult către grăniceri, cari până azi sunt în majoritate, folosind vorbe, prin cari credeam să-i pot lămuri și însufleși și anume:

»Onor. Adunare! În toată granița se simte o nemulțămire generală și opiniunea publică este foarte agitată, pentru că se întâmplă și se fac lucruri despre noi, fără știrea și consimțământul nostru. Consternațiunea și amărăciunea adevăraților grăniceri e foarte mare, pentru că noi aleșii poporului la toate stăm indiferenți ca și când am fi trimiși numai la preumblare sau să facem paradă. Auzim oftările, suspinele și vaețele fraților noștri grăniceri, pentru că cursul tuturor afacerilor merge contrar intereselor comune grănicerești, vedem cum dușmanul taie în carne vie și noi nu ne mișcăm, ca și când morți am fi, tristă și dureroasă stare ca pe vremea fabulei cu săcurea și pădurea, adevărat când săcurea s'a apucat să taie pădurea și lemnele tinere au început a se vâita, iar un lemn bătrân din mijloc le-a întrebat ce se vaită, ele răspund c'a venit săcurea și le taie, apoi el le întreabă dacă e singură săcurea sau nu, ele spun că e singură, atunci nu vă temeți, că acuși va osteni și se lasă, zice lemnul bătrân. Nu trece mult timp și iar încep lemnele a se vâita și mai tare, lemnul bătrân iar le întreabă ce e, ele răspund c'a venit săcurea iar, dar nu e mai mult singură, ci cu un frate de ai noștri adevărat coada (dirjala, se zice și toporăște) și ne taie de ne sparge, la ce lemnul bătrân răspunde: dacă e și un frate de a vostru cu ea, atunci e rău de noi. Astfel am ajuns acum iar acele vremuri triste, ca un frate de al nostru, neam din neamul nostru, sânge din sângele nostru să lovească în noi așa precum nime n'a mai lovit până acum. În urma acestora mă văd îndemnat a apela la D-Voastră fraților preoți, ca noi care trăim din sudoarea și prescra poporului...«

Aci președintele mă îndrumă să nu fac politică la comunitatea de avere deși eu voiam numai să apelez la preoțime, și după aceea la ceilalți membrii grăniceri, ca să-și facă datoria, dar fiind întrerupt și de alți năimiți ai președintelui, am continuat astfel:

»După cum singuri puteți vede, dela marele nostru bărbat fericitul general Doda încoace începând, toți câți au ajuns la cărmă s'au luptat nu pentru interesul comunității de avere, ci în prima linie pentru interesul lor propriu, ca și când comunitatea de avere ar fi un institut de căpătuală și exploatare. Unii umblă după averi, alții după titluri, ranguri și merite, și toate acestea în detrimentul și spre paguba comunității de avere. Președintele de nou mă întrerupe zicând: »Fac atent pe dl membru, că de nu se ține la obiect și face politică, îi detrag cuvântul. Eu continuez: »Și ca să-și ajungă scopul folosesc mijloacele neiertate. Cred că și d-voastră a-ți auzit și cetit, cum suntem mereu atacați prin foi, în modul cel mai groaznic, și ce e mai dureros însuși președintele comunității de avere e acela, care la alegerea sa a zis că din opincă se trage și pentru opincă va lupta totdeauna, acum vine spre mirarea lumii și într'un mod ne mai pomenit atacă tot ce e românesc, tot ce avem mai scump și mai sfânt pe pământ, ba încă ce e mai mult atacă însuși comunitatea de avere ca instituțiune economică.«

Aici președintele strigă: Nu permit aici politică și-ți detrag cuvântul.

Acum era să mă pronunț, ori pentru votul de neîncredere ori pentru luarea la protocol a cuvintelor mele, dar văzând că amintitul preot vociferază după el tot mai tare precum și alți ră-tăciți zicând: nu ne trebuie politică etc. am tăcut.

Am ascultat apoi frumoasele cuvinte ale preotu-

lui Popovici din Cireșa, ca să nu spezeze cele 500.000 cor pentru clădiri la Băile-Herculane ci mă bine pentru școala de industrie, proiectată de marele nostru bărbat Doda. Apoi după ploaie chepeneag a cerșit și inscripție românească pe monumentul Majestății Sale, ceea-ce li-s'a și promis, numai să voteze cele 7000 cor. speșele avute cu festivitățile (între cari și spirtul cu care a îndobitocit pe cei rătăciți pe acolo, ca lumea din afară să ne cunoască și mai răi de cum suntem), se înțelege aleșii poporului, cari nu știu alta decât numai să voteze și să strige să trăiască, votează cu însuflețire. Că se va face ori nu, este altă întrebare, fiind vorba numai de speșe, iar la moment orașul dispune. Dar ce să faci, făgăduința Domnilor, bucuria proștilor, sună proverbul.

Astfel decurg toate la comunitatea de avere, ba de multe ori și mai minunat așa d. e. între alte multe cazuri, vă aduc unul: mai an era la ordinea zilei urcarea paușalului de călătorie a comitetului cu 3000 de cor. la an, când voiam să intru în sala de ședință, mă pomenesc cu o deputațiune, în frunte cu un învățător cărunț, care mă roagă să fac contra propunere la urcarea aceasta, eu le observai că și așa eram hotărât să o fac dar că o cer și ei, cu atât mai bine, numai să nu mă lasă jos la votare. Când colo ce si vezi: se scoală câțiva iar cinstita deputație stă ne-mișcată.

Apoi fraților grăniceri, când vedeți că astfel merg lucrurile, eu cred că aveți nu numai drept ci datorință a trage la răspundere pe aleșii D-Voastre, căci vremuri grele se croesc și zile negre Vă așteaptă, dacă lucrurile merg cum s'au pornit.

Doară ve-ți fi auzit că acum 2 ani, cinstitul comitet actual, venise cu un proiect de statut gata, ca să se predee pădurile pe 50 de ani unui consorțiu jidovesc din Lugoj spre exploatare, la care se înțelege cei mai mari acționari ar fi fost Caransebeșenii noștri, și că nu s'a făcut aveți să mulțumiți câtorva bărbați de inimă cari au lucrat. Una trebuie să știți, că sunteți avisați numai la puterile D-Voastre proprii și dela nime nu așteptați ajutor, căci eu voind a duce la îndeplinire cauza începută cu fericitul colonel Iacob, de a scoate pe cei neîndreptățiți din reprezentanță, m'am adresat către mai mulți juriști de ai noștri, ca să mă spriginească, fiind cauză mare juridică, și nici pe bani nu am căpătat, ba unul mi-a răspuns franc următoarele: »Eu am pățit cu grănicerii, respective Caransebeșenii, totdeauna rușine, și de aceea nu cred că D-voastră sau altul va putea duce cauza D-Voastre la sfârșit bun«.

Iată dar unde ați ajuns D-Voastră cu supunerea oarbă la »Biantări«*) căroră le-a-ți încredințat averea D-Voastre cea mai sfântă, alegând notari primari și neguțători, cari în comună, la comitat și ori unde merg tot contra intereselor noastre lucră.

Trist și dureros că astfel știți să vă chivernisiți averea strămoșască, la care cu toții trebuie să ținem ca la ochii din cap, căci este unicul izvor de câștig și de viață al nostru și este moștenire sfântă rămasă dela părinții, moșii și strămoșii noștri, pe care ei au câștigat-o cu viața și scump sângele lor, căci nu este vale ori deal, nici șes ori câmpie, ba nici palmă de pământ, cari să nu fie udată ori stropită cu sângele lor, luptându-se cu arma în mână și stând cu pieptul în fața iataganului, a puștei și a tunului și suferind cele mai mari chinuri și moarte amară pentru moșie și țară.

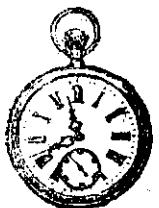
Chiar și un strămoș al meu, preotul Ignate a fost rob de Turci și bătut până a picat carnea de pe el, murind în chinuri grozave.

Astfel au suferit toți străbunii noștri, iar noi astăzi sudoarea lor o lăsăm pradă năimilor fără suflet.

lablanița, în 6 Noembrie 1906.

George Tatu, paroch.

*) »Biantăr« înseamnă oficiant, care u'are avere nemulțumită.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheiner S a m u, juvaergiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, vecker dela 1 fl. 50 în sus

Din România.

Dela Curte. Audiențele private și oficiale la M. Sa Regele vor fi suspendate timp de 15 zile. În aceste 15 zile M. Sa Regele va urma cura prescrisă de dl dr. Norden.

După terminarea curei, savantul profesor vienez va veni în capitală spre a examina din nou starea M. Sa Regelui, și a decide, dacă și întrucât va fi nevoie ca Suveranul să se stabilească pe timpul iernei în o localitate cu o climă mai caldă.

*

Sănătatea M. S. Regelui. — »Monitorul Oficial« publică următorul buletin asupra stărei sănătății M. S. Regelui:

»Maiestatea Sa Regele suferind în ultimul timp de turburări gastrice, și în special de dureri mai mult sau mai puțin intense și periodice ale stomacului, cu nutriție insuficientă a corpului, dl profesor Dr. de Noorden, clinicianul cunoscut din Viena, a fost chemat spre a-și da opiniunea în privința suferinței Maiestății Sale.

»În urma consultațiunii cu medicul Curtei, dl general doctor Theodori, și a unei observațiuni minuțioase a boalei Maiestății Sale în timp de 4 zile, s'a stabilit diagnosa următoare:

»Catarh cronic al stomacului cu hyperclorhidrie și eroziuni consecutive ale mucoasei acestui organ.

»Având în vedere, că nu s'a putut descoperi nici un semn al vre unii alterațiuni stomachale de natură malignă, prognosa ce rezultă este favorabilă și se speră, că în scurt timp sănătatea Maiestății Sale se va restabili prin întrebuințarea unui tratament igienic și medicamentos, și, înainte de toate, prin mijlocul unei alimentațiuni lactate mixtă și a unui repaos în pat de cât-va timp, spre a facilita funcțiunea stomacului, și a se evita ori-care cauză de iritațiune a acestui organ, ceea-ce va avea de efect o nutriție a corpului, conformă cu legile fiziologice și prin urmare ridicarea forțelor la starea lor normală.

*

† **G. Missail.** Am anunțat în numărul nostru trecut moartea lui George Missail, fost vice-președinte al »Societății pentru învățatura poporului român«.

Dăm astăzi câte-va notițe biografice ale regretatului defunct.

George Missail s'a născut în anul 1835, Aprilie 23, în satul Trifești, județul Roman. Studiile primare le-a făcut în orașul Roman, iar cele secundare și universitare (dreptul) la Iași. A ocupat diferite funcțiuni.

A fost director de serviciu în ministerul de justiție al Moldovei, prim-grefier al Curții de casație (1857—1862); secretar general al ministerului de justiție și al domeniilor (1857-1865-1890-1891), a fost membru în comitetul de administrație al casei pensiilor și al Regiei Monopolurilor Statului, etc. A fost deputat al Tecuciului în camera dela 1876—1880.

G. Missail a făcut parte din diferitele societăți, din asociațiunea pentru unire, în care a figurat toată tinerimea Moldovei între 1855—59; din societatea Ateneului din Iași, din societatea remanismului, etc. A fost membru fondator al Ateneului român, președinte al soc. culturale »Transilvania«, înființată la 1867, membru fondator al soc. macedo-române, al societății geografice, etc.

G. Missail s'a distins și ca ziarist publicând numeroase articole în ziarul »Steaua Dunării«, »Zimbrul«, »Românul«, etc.

Defunctul era decorat cu »Răsplata Muncii« și cu »Trecerea Dunărei«.

*

† **Dimitrie Laurian.** Marți noaptea la orele 2 a încetat din viață, în București după o lungă suferință. Dimitrie Laurian, talentatul ziarist și publicist, savantul profesor, fruntașul și mândria presei românești.

Profesor, ziarist, născut în București la 1846, fiul lui August Laurian. Licențiat în litere al facultății juridice din București, a luat apoi doctoratul la facultatea din Bruxelles și a fost numit la Septembrie 1871, profesor de filosofie la liceul Sf. Sava.

A ocupat în diferite rânduri funcțiunea de secretar general al ministerului instrucțiunii publice și inspector general al învățământului secundar, 1888—1894.

Ca publicist, Laurian a fondat foaia »Transacțiuni literare« și a fost directorul ziarului »România liberă« devenit mai târziu »Constituționalul«. El a fost senator și deputat sub guvernul conservator din legislațiunile 1888—1895.

Finanțe române.

Sub acest titlu ziarul »Altonaer Nachrichten« publică următorul articol:

Patruzeci și cinci milioane și jumătate de excedente! Iată buna noutate ce dl Take Ionescu, ministru de finanțe, a făcut-o cunoscut țării sale. În adevăr, un rezultat care întrece speranțele cele mai îndrăznețe și care e de natură a provoca cea mai mare satisfacțiune ori-cărui român sincer și la toți amicii României trăind în sau în afara fruntariilor sale și cari au încredere în această țară.

Este notoriu, că cel mai mare excedent ce România a realizat până astăzi s'a ridicat la 32.329.760 lei și 80 bani. Era pe timpul exercițiului bugetar 1902—1903. Anul acesta statul a avut la venituri țifra cea mai ridicată, adică 278.714.013 lei și 30 bani, precum și cel mai mare excedent necunoscut până în prezent în România.

Pentru a ne da socoteala de semnificarea acestui eveniment important între toate pentru România, trebuie să ne reamintim de situațiunea financiară dinainte și după memorabila criză din 1899. Până la această epocă, care marchează în politica financiară a României o turburare radicală și în același timp salutară, finanțele statului român se soldau prin deficite cari erau principalmente acoperite prin emisiuni de rentă.

Nimeni nu-și închipuia atunci, că ar fi fost vre-o odată posibil de a acoperi trebuințele ordinare ale statului prin resurse ale bugetului ordinar, pe când o eră de excedente părea, chiar celor mai optimiști, ca un lucru imposibil. Și când criza din 1898 izbucnise cu atâta forță, zdruncinând așa de crud finanțele statului și avuția privată până a crede la o bancrută apropiată, totul părea pierdut și salvarea nu se vedea apărând de nici o parte.

Și cu toate acestea, salvatorul a venit la momentul, când disperarea era la culme.

Acesta fu dl Dimitrie Sturdza, fostul președinte de consiliu, care a avut curajul de a lua puterea în circumstanțele cele mai dificile realizând cu o voință de fier economiile cele mai extreme în bugetul statului, și a reușit a întări încrederea străinătății în România și a stimula activitatea în interiorul țării. Grație muncii fără preced a dlui Sturdza, ordinea fu restabilită în finanțele statului și fostul președinte de consiliu a avut bucuria de a înregistra în 1905, sub guvernul său, primul mare excedent de 32.329.760 lei.

Sămânța aruncată de dl Sturdza a produs fructele sale. Mai multe recolte bune au făcut posibil renașterea economică a țării, astfel că ministrul actual de finanțe, dl Take Ionescu, n'a avut decât să ducă la bun sfârșit ceea-ce predecesorii săi au început. Caldul patriotism al acestui om de geniu, extraordinara sa forță de muncă, condusă de o rară inteligență a știut să dea noui impuzuri către îmbunătățirea finanțelor statului prin legi de o mare importanță; de altă parte o administrație model, au provocat înfloritoarea stare actuală a finanțelor României, pe cari chiar oarecari mari puteri ar putea s'o invidieze.

Regele Carol, căruia România îi datorează în primul rând avântul ei economic și politic, a avut dar bucuria de a constata, în anul aniversării a 40 ani de domnie, cel mai mare excedent înregistrat până astăzi. Acest eveniment poate să aibă consecințe incalculabile pentru viitorul țării, mai cu seamă dacă se continuă a se conduce fondurile statului cu cea mai mare prudență și dacă se întrebuințează excedentul realizat la reforme sau instituțiuni de cari țara și lucrul public pot să tragă cel mai mare profit.

NOUTĂȚI.

ARAD, 10 Noemvrie 1906.

— **Regele în Budapesta.** Regele — după cum se vestește din loc competent — va sosi la Budapesta la 20 Noemvrie și va rămâne în capitală sub durată ședințelor delegațiunilor și nu mai la sărbătorile de Crăciun se va reîntoarce la Viena.

— **Sfințirea bisericii din Șiclău,** comună de frunte în comitatul nostru, ia caracterul unei impozante serbări bisericești. P. S. Sa episcopul Aradului, Ioan I. Papp, care va săvârși sfințirea bisericii restaurate, a plecat azi, însoțit de P. C. Sa protosințcelul R. R. Ciorogariu, spre Șiclău. Ca păstor iubitor, a ținut să viziteze, să mângâie și să împartă arhierescă binecuvântare și credincioșilor din comunele ce sunt în drum spre Șiclău. De aceea s'a dus cu trăsura și se va opri și în comunele Curticiu și Macea, unde se știe, de ani mulți s'au pornit mișcări proselitiste ori mai bine: sectare! După-cum aflăm, poporul îl așteaptă cu mare dor și-i va face o primire călduroasă.

— **Rămășițele pământești ale lui Zola.** Din Paris se vestește, că în ședința de Miercuri a senatului s'a ales o comisie, care va avea să se ocupe cu propunerea, ca rămășițele pământești ale lui Zola să fie așezate în Panteon. Majoritatea comisiei a primit aceasta propunere.

— **Iarăși cătrăniți.** Contra preotului reformat din Lipto-Szt-Miculaș, Jávoska György, se descarcă foarte furile șovinismului maghiar. Cu prilejul repatrierii rămășițelor lui Rákóczy acest preot n'a dat poruncă, ca în parohia s'a să se tragă clopotele.

Pentru acest lucru, pentru ce n'are să facă spumă la gură nimeni, s'a pornit contra preotului o acțiune de răsbunare și anume, de a-l împiedeca să mai catechizeze în școlile de stat, căci învătă copii la ură contra »națiunii maghiare«.

— **Parastas.** În ziua sfintului Dimitrie s'a ținut parastas în capela seminarului pentru Dimitrie Iorgovici fostul episcop al bisericii și pentru Dimitrie Antonescu, fost avocat și referent consistorial.

A servit păr. Tr. Vătan iar răspunsurile funebre le-a cântat corul seminarial.

— **Expoziția din Milano** va fi închisă în 11 Nov. la orele 12 sara.

— **Săcuii,** copii răsfățați și favoriți ai părintescului guvern maghiar, conform raportului anual al camerei de comerț și industrie din Maros-Vásárhely, cu toate că recolta anului a fost mai favorabilă decât în alți ani, totuși au emigrat în număr mai mare anul acesta decât în anii premergători. Și anul acesta și-au părăsit vatra părintească luând toiagul pribegiei mulți săcui, cari cea mai mare parte au trecut în România și numai puțini s'au dus în America, să-și caute acolo mijloacele necesare de existență. Se înțelege, raportul camerei condamnă mai ales emigrarea săcuilor în România, și deastă-dată nu din vechiul tocit motiv al șovinismului național, ci rămânând ca organ economic pe acelaș teren, face adecă curioasa constatare, că pe când imigrații membri ai altor naționalități câștigă în România averi mari, pe atunci săcuiul rămâne numai muncitor de rând. Și cine e de vină, că săcuiul într-o țeară a concurenței îndr'adevăr libere, cum este România, nu este în stare să se înalțe mai sus decât muncitor de rând? Desigur nu proverbiala stupiditate a săcuiului, ci statul, săracul, fiind-că nu a dat destulă atențiune piețelor orientale, — așa serie raportul camerei!

Ș'apoi să nu te prăpădești de răs!?

— **Apel.** Preoțimea și învățătorimea din protopopiatul rom. al Turdei în una din conferințele sale hotărât-a să înființeze o bibliotecă a sa, care să fie înzestrată cu cărți și izvoare dătătoare de lumină atât de reclamată de împlinirea cu pricepere și rost a postului onorific ce-l ocupă ca păstori și conducători naturali ai poporului nostru dornic de cultură și propășire.

Deoarece însă înșghebarea acestei biblioteci, în forma și măsura recerută de o superioară corporațiune, cum e și cea a protopopiatului, este împreună cu spese considerabile, ce trec peste preliminarul dat:

Ne iuăm îndrăzneala cu profund respect a ruga pe P. T. autori și Asociațiuni să binevoiască a ne dăruia câte un exemplar, ce le-ar prisosi din operele și cărțile lor, iar pe On. librării le asigurăm, că în măsura donațiunei primite, drept

ecivalent, și noi acolo ne vom face comanda trebuingioase.

Cărțile ne rugăm a se trimite la adresa: Jovian Mureșianu protopop A. Torda, având a se cuita pe lângă mulțumită. Nădăduind caldă sprijinire, semnăm cu distinsă stimă: Turda, 25 Sept. 1906. Pentru comisiunea bibliotecii: Andreiu Badiu, paroh-secretar. Jovian Mureșianu, protop.-președinte.

— **Viriliștii români ai orașului Lugoj** pe 1907 sunt următorii: Mihail Bésán, biserica română gr.-or., dr. George Dobrin, Iuliu Pușcariu, dr. George Popoviciu, Stefan Bercean, dr. Nic. Petrovici, dr. Alex. Bireescu, Nicolae Proștean, Coriolan Brediceanu, dr. Vasile Hossu, Lazar Barbu, Nicolae Bireescu, Văd. lui dr. Ioan Major, dr. Aurel Ciupe, dr. Isidor Pop, Ioan Cădariu mare, dr. Aurel Vălean, Titu Hațieg. Cu totul 19. Suma tuturor viriliștilor orașenești e de 60, între cari 24 Ovrei. Suplenți: Fabius Rezei, dr. Pompeius Marcu, Ioan Ruji. Numărul total al membrilor suplenți e 20, între cari 14 Ovrei.

— **Inmulțirea armatei române.** Ministrul român de războiu proiectează înființarea a două regimente noi de infanterie pe ziua de 1 April 1907.

— **Viriliști români în com. Brașov** sunt pe 1907: G. B. Popp, I. Sabadeanu, dr. N. Mănoiu, S. Damian, I. Dușoiu, dr. G. Baulescu și Iosif Pușcariu.

— **In afacerea Măneguț**, se știe, multă vreme am stat pe partea aceluia pe care îl socoteam prigonit și apoi judecat cu desconsiderarea unor forme. Aflând, în urmă, că în ce chip dl. Măneguț s'a adresat guvernului, n'am esitat a desaproba aceasta. Dsa ne-a trimis atunci — în luna trecută — un articol, un fel de întimpinare la cele scrise de noi. Deoarece dsa ataca în întimpinare și anume pe aceia cu cari de altfel trata ca afacerea să fie *impacată*, n'am crezut că putem publica corespondența fără a contribui la o polemică ce nu e bine să se mai încingă. După răspunsul ministrului Apponyi la interpelarea în chestie a baronului Bánffy, am văzut apoi că întreaga chestie e clasată, s'a isprăvit cu ea!

Iată de ce n'am mai revenit nici asupra chestiei în sine, nici a corespondenței dlui Măneguț. O spunem asta pentru-ca să știe și dl. Măneguț că n'am voit să-l scurtăm în dreptul său de apărare, dar tot așa: nu puteam nici să redeschidem discuție asupra unei chestiuni în care s'a spus deja ultimul cuvânt din partea forurilor competente.

— **Hymen.** Dl. Leontin Micluța cand. de preot s'a logodit cu drăgălașa dsoară Agata Teodoraș din Criștior. Felicitări!

— **Dar.** dl. Leontin Micluța cu privilegiul fidanțării sale cu dsoara Agata Teodoraș drept recumpărare de anunțuri de logodnă, a donat pentru gimnaziul din Brad 10 cor.

— **Profesor sinucigaș.** Profesorul dela gimnaziul ev. ref. din Brașov, Prof. Péter, care avea să depună în Sibiu examenul din studiile teologice, s'a împușcat deoare-ce a fost trântit din aceste studii.

— **Alegere de învățător.** Ni-se scrie: Duminică, în 28 Oct. n. s'a ținut alegerea de învățător în frunțașă comună Cermei, din tractul Boroșineului sub înțeleaptă conducere a dlui Mihail Lucuța, ca administrator protopopesco al Ineuului. Alegerea a decurs în deplină ordine. Dintre 4 concurenți a fost ales cu o majoritate covârșitoare de 92 voturi bravul tiner, Simeon Albu junior cand. de învățător român din Bohani: Simeon Albu, prin ce parochienii nostri și-au arătat dragostea față de familia Albu, ce atâtea servicii bune a făcut comunei noastre.

— **Teatru.** O companie de capitaliști străini vrea să construiască un teatru mare în București pentru 5000 persoane.

Teatrul s'ar construi în Bulevardul Elisabeta, colț cu stradele Brezoianu și Belvedere, unde se află faimosul han Duca și tipografia ziarului La Roumanie.

S'au început deja negocierile pentru exproprieri, și la primăvară se va începe dărâmarea imobilelor respective, scrie »Secolul«.

— **Logodnă.** Dl. Atanasia Popovici, unul dintre harnicii funcționari ai băncii »Victoria« din Arad, s'a logodit cu dsoara Maria, fiica fruntașului econom din Șiria, Dumitru Tămaș.

Sincerile noastre felicitări.

— **Decorat.** »Secolul« de Joui scrie: M. Sa Regele primind aseară dela orele șase până la 7 în audiență de concediu pe Mihail Vlădescu i-a conferit *propriu motu* marele cordon al *Coroanei României*.

Această înaltă distincțiune a produs vii comentarii prin toate cercurile guvernamentale.

— **Dare de samă și mulțumită publică.** La petrecerea aranjată cu ocaziunea sfințirii școlii gr.-cat. din Câmpeni, în 14 Octomvrie a. c., a încurs peste tot suma de 170 c. 40 f. din cari subtragându-se spesele de 72 c. 80 f. a rămas venit curat de 97 c. 60 fil. care sumă s'a predat școlii noi sfințite.

Oferte marinimoase și suprasolviri a încurs dela P. T. Domni: Dr. Vasiliu Preda avocat 10 cor.; Dr. Traian Morcan avocat 10 cor.; Silviu Corcheș 10 cor.; Virgil Corcheș 7 cor.; Dumitru Pop 3 cor. 40 fil.; Petru Simu 2 cor.; Aurel Ioanette 2 cor.; George Todea 4 cor.; Székely Lajos 3 cor.; Hans Binder 3 cor. Găvrilă Lăgy 4 cor.; văd. Eufinia Pop 2 cor. Georgiu M. Corcheș 1 cor.; Patricie Patricie Pailade 1 cor.; Marc Vasile Loti 1 cor.; Iosif Karl 40 fil.; Traian Andreica 4 fil.; Constantin Mucea 40 fil.; Teodor Orlea 40 fil.; Andreiu Nicola 40 fil. Mărgărta Palade 40 fil.; și Csiky Gyula 40 fil.

Tuturor acestora precum și întregului on. public sprijinitor se aduce cu recunoștință călduroase mulțumite. Comitetul aranjator. Câmpeni, în 1 Noemvrie 1906.

— **Răsbunare.** Este cunoscut rușinosul caz ce s'a întâmplat cu banca »Pădureana«, ce a fost total nimicită prin defraudările făcute de protopopul Teaha. Pentru falimentul întâmplat cu acel institut comuna Lighet e licitată. Poporul pentru aceasta e foarte agitat și mai mulți țărani, cari au rămas la sapă de lemn, au jurat răsbunare contra membrilor din direcțiune.

În noaptea zilei trecute au pândit pe Iosif Surdu și Nicolae Petru, membrii în direcțiune, și i-au atăcat cu furcile de fier. Surdu a murit ear Petru e grav rănit.

S'a pornit cercetare contra făptuitorilor.

— **Cununie.** Dl. Virgil Muntean și dsoara Leția Cadariu își vor celebra cununia lor religioasă în 11 Noemvrie în biserica gr.-or. din Alba-Iulia. Felicitări!

— Dl. Ioan Ganea și Aurelia Moldovan și-au celebrat cununia lor în 29/11 Oct. în biserica din Fotoi.

— **Ce fac jandarmii?** Cazul ce-l istorisim mai la vale poate să ne arate destul de luminos, că în paza și în grija cui e încredințată siguranța publică. În comuna Bice din comitatul Albei-inferioare, sergentul de jandarmi în puterea nopții a intrat în locuința proprietarului casei de acolo și a deținut pe ospătar și pe soția acestuia. Și de ce? Sergentul ziua întreagă a chefuit în ospătăria casei. Spre sară era bine beat și se certă cu toți oaspeții, cari voind să încunjure brutalitățile și injuriile lui, părăseau ospătăria. Proprietarul l'a rugat să fie pe pace, la ce el a scos sabia și a spus, că îl va străpunge pe ori-și-cine ar cuteză să se apropie de el. La aceasta proprietarul l'a dat afară, căci deja era noaptea târziu. Peste o oră se auzi o puternică detunătură. Sergentul urmat de doi jandarmi a spart ușa ospătăriei, intră, și dă ordin să deție pe ospătar și pe soția acestuia.

Se înțelege, că în ziua următoare s'a făcut cercetare contra nebunului sergent.

— **Reforma cenzurei advocatiale.** Se anunță din Budapesta, că ministrul de justiție va prezintă încurând, un proiect de lege prin care va modifica esențial unele dintre dispozițiunile existente cu privire la cenzura advocatială și într'altel se va sistă anomalia de pân'aci, ca candidatul să nu se mai poată prezenta la examen dacă a căzut de două ori.

— **Aviz. Iubiți Frați!** Convenirea noastră frățască de 20 de ani, convocată de mine în »Tribuna« nrul 194, pe ziua de 28 Octombrie (10 Noembrie) în Arad, din cauza sfințirii bisericii din Siclău și alte pedimente se amână pe ziua de luni 30 Oct. (12 Nov.), când se va ține negreșit. În presara, adică Duminică seara va fi întâlnire prealabilă în hotelul lui Pașca »la Vulturul negru« strada Boczko nr. 5.

Despre ce sunteți avizați cu aceea ca negreșit să participați. La revedere!

Halmagiu, la 5 Noembrie 1906.

Cornel Lazar
protopop.

— **Dar bogat.** »Prezentul scrie: Un german bogat din România, și care dorește să nu i-se știe numele, a oferit Reginei suma de 100.000 lei pentru *Vatra Luminoasă*. Prezintănd Suveranei în plic suma de mai sus, nobilul donator a fost îmbrățișat de Regină pentru generoasa și caritabilă sa faptă.

— **Dela Curtea română.** Marți, la orele 12½ din zi, A. S. S. Princ. Joan Schönbürg-Hartenstein, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Împăratului Austriei, rege apostolic al Ungariei, a fost primit împreună cu personalul legațiunei imperiale, la palatul din Capitală, cu ceremonialul prescriș.

A. S. S. Principele Schönbürg-Hartenstein a avut onoare a remite M. S. Regelui, în prezența dlui ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, scrisorile care îl acredita în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. I. și R. Împăratului Francisc Iosif pe lângă M. S. Regele.

După terminarea audienței oficiale, dl. ministru plenipotențiar a prezentat M. S. Regelui personalul legațiunei.

A. S. S. Principele Schönbürg-Hartenstein a fost primit apoi împreună cu personalul legațiunei, de M. S. Regina și în urmă a fost reconduc la ospelul său cu ceremonialul ce a presidat la sosire-i.

— **Măiestrul Dima în București.** Vineri 27 și Sâmbătă 28 c. va avea loc în Teatru Național două concerte date de Reuniunea română de cântări din Brașov sub conducerea dlui G. Dima, cu concursul orchestrei permanente a ministrului instrucțiunei publice.

Programul primului concert la orele 8 jum. seara.

1. G. Dima, Salvum fac regem, rugăciune pentru cor mixt și orchestră (dedicată M. Sale Carol I Regele României).

2. Patru cântece pentru cor mixt a capela:

a) I. Mureșeanu, trecui valea.

b) G. Muzicescu, Stăncuța.

c) G. Muzicescu, Nevasta care iubește.

d) D. Popovici, (Beyreuth), Cireșile.

3. C. Grammann, Vrajitoarea, scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră.

4. I. Brahms, Cântecul sorții, pentru cor mixt și orchestră.

5. G. Dima, Hora, piesă de concert pentru cor mixt și orchestră.

Programul celui d'al 2-lea concert la orele 8 jum. seara.

1. G. Dima, Salvum fac regem, rugăciune pentru cor mixt și orchestră.

2. Cinci cântece, pentru cor mixt:

INMORMÂNTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

CSUTAK KAROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,

o o o o (palatul contelui Nádasdy). o o o o

— Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339. —

Cunune pentru posminte și pantlici pentru cunune pentru ziua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SIGRIE de LEMN și METAL

și obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decorațiuni, catafalce, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Spriginul marelui public. Csutak Károly és fia.

- a) Dl. G. Kiriak, Jalea orfanului.
 b) « » Străină pe lume.
 c) G. Dima, Plugurile.
 d) « » Cucule cu pană sură.
 e) idem Nu-i dreptate.
 3. C. Grammann, Vrăjitoarea, scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră.
 4. G. Dima, Mama lui Stefan cel mare, baladă pentru soli, cor mixt și orchestră.
 5. G. Dima, Hora, piesă de concert pentru cor mixt și orchestră.

— **Necrolaoge.** Subscriși cu inima sfâșiată de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, trecerea din viață a prea bunului și neuitatului nostru soț, tată, frate, socru, cumnat și bunic: *Nicolae Serb*, protonotar în penziune a comunei Kétegyháza, care după un morb lung și plin de suferință, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în al 58-lea an de viață și al 31-lea al fericitei sale căsătorii, la Noembrie st. n. a. c. la orele 1/210 seara. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă la 9 Noembrie st. n. a. c. la 1/23 ore p. m. după ritul bisericei ort. rom. în grădina familiară a cimitirului din Kétegyháza, la 8 Noembrie st. n. 1906. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Văd. *Alexandra Serb* nasc. *Arsiciu* ca soție, *Elena Horvath* nasc. *Serb*, *Constanța Popoviciu* nasc. *Serb*, ca fiice. *Andrei Horvath* paroh în Váradyelence ases. konzistorial, *Aurel M. Popoviciu* protonotar comunal în Kétegyháza, ca gineri. *George Horvat* ca nepot. *Eleonora Popovici*, *Maria Popoviciu*, *Alexandra Popoviciu*, ca nepte. *Gerasim Serb* ases. ref. konzistorial în Arad, ca frate. *Maria Serb* nasc. *Chirilescu*, ca cumnată.

— Cu inima întristată de durere aduc la cunoștința prietenilor și cunoscuților mei că în 2 Noembrie 1906 la 3 ore a încetat din viață după un lung și greu morb iubita mea soție *Elena Benghel* născută *Sirbu* în etate de 27 ani și al 4-lea an de căsătorie, lăsând în urmă-i o fiică de 4 luni și pe întristatul tată *Ioan Sârbu*, *George Benghel* ca soț, *Evilia Ghetiu* născută *Sârbu* ca soție și *Haralambie Ghetiu* ca cumnat. Fie-i țărâna ușoară!

— Aducem la cunoștința tuturor prietenilor și cunoscuților că neuitatul nostru fiu, soț, tată, frate și cumnat *Teodor Roxin* paroh în Cill, după un lung și greu morb iubita mea soție *Elena Benghel* născută *Sirbu* în etate de 27 ani și al 4-lea an al preoției sale în 26 Oct. (8 Noembrie) a. c.

Rămășițele pământești ale iubitului răposat se vor așeza spre vecinică odihnă în 28 Oct. (10 Noembrie) în Cill.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. *Atanasie Roxin* ca tată, *Carolina* ca soție, *Mărioara* și *Letiția* ca fiice, *Iosif*, *Simeon* și *Florian* ca frați, *Andronica*, *Floarea* ca surori, *Maria*, *Eudoxina* și *Irina* ca cumnate.

— **O minune tipografică.** Această minune e o cârtică ce a apărut în editura Fratelli Schen din Padua. Ea e cât unghia dela degetul mic al unei fete de 16—20 de ani, Cuprinsul cârticelei e o scrisoare a lui Galilei către Christina de Lotaringia. Are în lungime 10 milimetri, în lățime 6 milimetri.

Paginile sunt în număr de 208 de câte 9 rinduri. Fiecare pagină sunt 95—100 litere.

Tiparul e clar așa în cât se poate ceti și cu ochi liberi, dacă cineva mai vede încă bine.

— **Aeronaut.** Pe când drul *Jubian Thomas* aeronaut amator din New-York, făcea o asensiune pe terenul bălciului din Augusta, în statul Georgia, balonul i-s'a încurcat printre firele telegrafice. În silințele făcute spre a-l descurcă, nacela a fost smulsă și aeronautul a fost târât în aer, agățat de frânghiile balonului. Se credea că drul a murit, când s'a aflat că s'a scoborât la 9 mile de New-York.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc decât «Lapte de castravete» ce se găsește în farmacia Balassa în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect și e nesticăcios, ce deja după folosire de

2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet 1.20 Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest — Andrassy-ut 47.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvele dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minorităților)

— **Ne ținem de plăcută datorință** a atrage atențiunea publicului cetitor asupra medicamentului «Togo» contra asudării picioarelor și contra bătătorilor, adus în circulație de către Nagy Kálmán farmacist în Nyiregyháza.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos B. Dobrișin.

— **Kerpel Izsó,** librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— **În Arad,** strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drogheria Nádas, orolojerul și juvraul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroloage și juvaerice, ba chiar vinde prăvălia.

Poșta Redacției.

Abon. 1048, Bozovici. Persoana în chestie are trei clase elementare și a învățat ucenicia tipografică.

Al Țințariu, Panciova. Adresa I. I. Landesregierung, Sereievo.

Sabin Mihuț. Sălciva. Trebuie a se face cererea la casa satului, prin notar.

George Guiman, com. Poiana Mărului. S'au dus deja, în grupe.

Ion Micu Cărăbaș, econom. Bobda. Și singur mergând, la ori-ce gară ți-se dă bilet 1/2 preț. În București te vei adresa la comisarul expoziției, dr. C. Istrati.

T. F. în Sereievo. S'a primit. Bună idee și merită să fie realizată.

A. B. în O. Știrea am luat-o din o foaie ungurească, care poate, voia să-i aducă laude ministrului său «național» iubitor de dreptate. Am umblat în cauză și ne-am convins, că comunicatul acela nu corespunde adevărului.

Poșta Administrației.

Ioan Ardelean, T. Straja. Am primit 2 Cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

S. B. Șoimuș. Am primit 2 cor. pentru al II-lea abonament pe II. sem. 1906.

St. M. Eperjes. Abonamentul e plătit până la Nov. 1906.

R. M. Konjica. Abonamentul e plătit până la 1 April 1907.

George Mărgan, T. Miklós. 2 cor. ai de plătit. Un calendar național costă 19 cruceri și 5 fil. porto.

Vasile G. Szászorbó. Am primit 5 cor. Mai aveți de plătit 5 cor. până la 1 Ian. 1907.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 9 și 10 din «*Sezătoarea Săteanului*» revistă poporanistă a mișcării culturale și economice cu următorul sumar: «Deșteptarea sătenilor,» Redacția. — «Lumea veche și cea nouă,» G. Coșbuc. — «Clipe fericite, dar pierdute,» Al. T. Dumitrescu. — «O nouă îndrumare,» C. At. Cameniță. — «Despre termene în judecări,» C. Țunescu. — «Îndrumări și sfaturi pentru podgoreni,» G. Săpunaru. — «Românii macedoneni în țară,» C. At. Cameniță. — «In amintirea fraților Macedoneni,» C. At. C. — «Pe banca Curtii cu jurați» (poezie), Căp. Em. Părăeanu. — «Casa gospodăriilor țărănești,» Daniel C. Klein. — «Răia și vindecarea ei,» V. G. — «Profitul ce se extrage din grădini și pometuri,» Ovidiu. — «Cian-găii,» I. Postelnicescu. — «Pregătirea stupilor pentru iernat,» Pr. Ioan Jucos. — «Reguli pentru culesul și transportul poamelor,» «Economia» Karan. — «Sfaturi diferite,» S. — «Modificarea libretelor,» T. Nițescu. — «Ghicitori,» Barbă-cot. «Felurite știri,» * — «Glasul obidiților,» Red. — Diverse, * — Redacția și Administrația: București, stradă Antim Nr. 27.

A apărut nrul 2 din «Grădina de copii», cu următorul cuprins:

1. Grădina de copii în serviciul dezvoltării moralității, de Luisa I. Neamțu; 2. Ce bine să pot face (rugăciune), de I. G. Neamțu; 3. Cântecul de leagăn, de I. G. Neamțu; 4. Povestea găștelor (istorioară), de Elena Băjănescu; 5. Cu ce ar trebui să se ocupe fetele noastre?, de Luisa I. Neamțu; 6. Mare-i lumea (poezie), de Ioan G. Neamțu; 7. Vrabia sub pălărie, de Ioan G. Neamțu; 8. Ocupațiunile copilărești (formarea jucăriilor din cartofi, de I. G. Neamțu; 9. Nucul (istorioară), de Luiza I. Neamțu; 10. Copilul și rândunele (poezie), de *; 11. Isus și păsările (istorioară — decu), de Ioan G. Neamțu; 12. Întrebări și răspunsuri, de *; 13. Ogorul inimă, de Stela M. Ionescu.

POEZII POPORALE.

Culese de: George Mătea, (Coașd Bihor.)

Primă neagră 'n trei girezi,
 Drăguț ca ș-al meu nu vezi.
 Pe el îi cămeșe albă,
 La grumazi năframă neagră,
 Ochii ca de mură neagră,
 Rupți dintr'o crenguță verde,
 Rău mă tem că mi-l voi perde.
 Că l-am mai pierdut odată,
 Ș'am 'ncunjurat lumea toată,
 Și l-am aflat la o fată.
 Fata vrut să mi-l sărute,
 Da Dumnezeu nu-i ajute,
 Fata vrut să mi-l dea ia,
 Da Dumnezeu nu i-l dee.

Am o soacră ca o coasă,
 Mă mustră că nu's frumoasă.
 Mie nu mi lene-a zice,
 «Taci rușinii să te mănce!»
 «Că nici casa ta nu-i casă,
 «Nevastă ca mine frumoasă,
 «Că nici curtea ta nu-i curte
 «Nevastă ca mine de frunte».

Cântă cucu pe trei pae,
 Merg feciorii la bătae.
 Haideți fete să jurăm,
 Pe feciori să nu-i lăsăm,
 Că vine Dumineca,
 Și nu-i cine ne juca.

Sara, când mă bag în sat,
 Pe mine toți câinii bat.
 Nu știu câin's, ori cățele,
 Ori pizmașițele mele.

Economie.

Arad, 9 Nov. 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 29 Noemvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Orâu pe Aprilie, 1907 (100—clgr.)	7.43 — 7.44
Secară pe 1907.	6.57 — 6.58
Orz pe 1907.	7.17 — 7.18
Cucuruz pe 1907	5.14 — 5.15

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907	7.44 — 7.45
Secară pe Aprilie 1907.	6.50 — 6.58
Orz pe 1907	7.16 — 7.17
Cucuruz pe 1907	5.15 — 5.16

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Ce este de neînțeles

și mai mult de condamnat decât ca simțindu-se cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșirea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și începe a pierde curajul de viață. Aci este mijlocul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron-fosphiți care întărește corpul și sistemul nervilor. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de nutriție neîntrecut, care produce curând forță de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, «Városi Gyógyszertár»
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original C. 2.50
Se află în fie-care apotecă.

«Timișiana» Institut de Credit și Economii
Timișoara.

Concurs.

«Timișiana» institut de credit și economii, soc. pe acții în Timișoara, publică prin această concurs pentru ocuparea unui post de practicant, dotat cu un salariu anual de: Cor: 960. — plătit în rate lunare anticipate.

Postul este a se ocupa cel mult la 20 Noembre st. n. 1906.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat școala comercială și, posed pe deplin limbile: română, maghiară și germană, adresându-și cererile lor subsemnatei direcțiuni.

Direcțiunea
institutului de credit și economii.

Nr. 5695—906.

Edict de esarendare.

Următoarele pământ, proprietatea diecezei gr.-or. române din Arad, și anume:

în hotarul comunei Săn-Mihail-Român, aproape de Timișoara (comitatul Timiș), casă de locuință, curte, grădină și pământ arător de tot 11 jugere cat.;

tot în acel hotar în călcătura »Palco« un complex a 56 jugere cat.;

tot în acel hotar în călcătura »Palco« un complex separat de 398 jugere cat. și 725 stîngini pătrați;

tot în acel hotar un complex numit »Sestiantza« de 604 jugere cat., 941 stîngini pătrați; lângă aceasta pusă un complex numit »Belerit« de 491 jugere cat. și 668 stîngini pătrați; în fine

în hotarul comunei Chișoda (comitatul Timiș, aproape de Timișoara) un complex de 435 jugere catastrale

să vor da în arîndă pe 6 ani

adeacă pe timpul dela 1 Octomvrie 1907 până la finea lui Septemvrie 1913 — la licitație publică verbală și cu ofert în scris închis; licitația să va ținea în Arad, în cancelaria consistorială la 29 Noemvrie a. c. nain'e de am. la 9 oare.

Condițiunile de esarendare să pot vedea în Arad în cancelaria consistorială, în Timișoara la subscrisul, în comunele Săn-Mihail-Român, Chișoda, Temeș-Sag și Partza, la oficiile parohiale române, și la oficiile comunale, în comunele Szakálház, Uj-Pécs și Németh-Szt.-Mihály la oficiile comunale.

Timișoara, la 2 Noemvrie 1906.

Emanuil Ungurean,
asnsor consistorin, avocat.

Un cand. de avocat începător
află aplicare momentană în cancelaria avocatului Dr. Ștefan Rozvány, Maros-Ilye.
Doritorii să se adreseze la el comunicând și condițiunile.

Un candidat de avocat

cu praxă, carele posedă perfect limba română poate afla momentan aplicarea la avocatul Dr. Minyov László în Óbessenyő, (comitatul Torontál).

Deci cine dorește să se aplice, se binevoiască a se adresa direct nu-nitului avocat.

Un candidat de avocat

află aplicare în cancelaria avocatului
Dr. Petru Truția Arad.

A apărut și se află de vânzare la administrția «Tribunei»

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute «Academiei Române» în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

DE UNDE SE CUMPERE FIE-CARE ROMÂN?

Hotărât, că numai dela comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

Cornel Santo

în a cărui speerie la „COȘNIȚA CU ALBINE“

din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articoli proaspeți de tot soiul. Poate servi cu cafea de cea mai bună calitate, de tot soiuri. ZAHĂR, RUM de CUBA și JAMAICA, diferite soiuri de ceai, toate acestea pe lângă un serviciu prompt se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile prețuri. Tot asemenea petroleu veritabil de America. — Despre adevăritatea acelor sus zise, se poate convinge fie-cine deja la cumpărare cât de mai mică, deci cu stimă ce sprijinul Românilor
Cornel Santo.

Am fost betiv în toldeana pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela orice beutură spirtuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirtuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

733—1906. kigsz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi törvényszéknek 1906 évi 1629.5 számú végzése következtében dr. Popoviciu György ügyvéd által képviselt »jelenői takarékpénztár« javára, Nagy Sándor, Pallog Lajos és 110 K. s. járt. erejéig 1906 évi okt. hó 3. fogantatott kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 670 kor. becsült értékű ingóságok, n. m.: butorok, tengeri, lovak és nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kisenői kir. járásbíró 1906-ik évi V. 440 számú végzése folytán 110 kor. tőkekövetelés és 1906 évi június hó 22 napjától járó 6 % kamatai, és váltódíj és eddig összesen 82 kor. 70 fil. bíróság megállapított költségek erejéig, Fekete-Gyarmaton leendő megtartására

1906. nov. 20-ik napjának d. u. 2 óráig

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen a napján megjelöléssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében kézpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígért összeg esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is lefoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek voltak ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezen javára is rendeltetik.

Kisenő, 1906 november 6-án.

Balassa Béla,
kir. bírósági végrehajtó

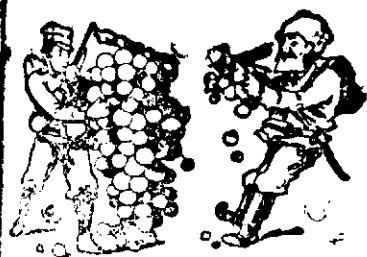
Perge és Rozslay utóda

fabrică de mașini și de pluguri pentru
economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate.

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, crămă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de pale.

Vite nobilitate

Ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au lăsat mușterilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

Rețute de folosință.

După foloșință

Nu mai este

boală de porci

dacă vei comanda vestitul

praf de nutreț

din Seghedin.

Promovează apetitul porcelor, le curăță masele, prin ce opăță sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngrășatul, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unei cutii 50 fil. și 1 cor. La comanda mai mare mai ieftin. Revânzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la

Zenke Zoltán, Szeged.

Sirupul de miere de teiu alui HALAPI

duce mari servicii celor tuberculoși, și ori și drula care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multeori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stăpânească, deși când încofăște, iar unde să observă, să fie nimicit prin

sirupul de miere de teiu alui Haláp

are influință sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiterii banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta

József-körút 64/29.

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui JAHNER RUDOLF

Timișoara-Fabric, Str. Principală 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. — Telefon 476.

„JAHNER“ Cremă neun-

suroasă. Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfrumusețare, sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 tegulă. — 1 coroană.

„Jahner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la bălăci, saloane și de zilnic folos, carea acoperă imperfecțiunile și e cu totul nestrăcioasă. În culorile: roză, alb și crem. 1 cutie. — 1 coroană.

„Jahner“ săpun. 1 bucată 60 de bani. — 1 coroană.

„Jahner“ pastă de dinți. 1 doză, 1 coroană.

„Jahner“ apă de gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buretose, curăță mucusul greu de gură. 1 sticlă, cor. 1.40; jum. sticlă, 70 b.

„Jahner“ esență de păr. Excelentă pentru înfrumusețarea mătrei și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 bani.

„Jahner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 tegulă 4 coroane.

„Jahner“ vopsea de păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunt. Nereșita colorării e esențială. La comanda se notează că părul încălășat în ce culoare să se vopsească (negru, brunet ori blond). Un carton 4 coroane.

„Jahner“ apă blondină. Pentru a vopsi în timp scurt, în bălăci, părul blond, brunet, cărunt și blond în negru. 1 sticlă, 4 coroane.

Fluidul ventru - reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folosit de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, levrăgiei, reume, durerii de mușchi, exudat, ischias, scurturea membrilor, înțepăturile mușchilor și coardelor schiștate și a durerilor din crucea spinării. 1 sticlă, 80 bani.

Lusa. Dombioanele lui Dr. Oppolzer.

Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirație, catarului tusei și a astmăi, a catarului de plămâni, a grelei respirații. 1 cutie 80 b.

Pilulele curățitoare de sînge ale lui Dr. James.

Pilulele acestea curătesc sîngele, întăresc activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtăză toate sucurile rele, fierca stricată și rămășițele rămase dela alte boale. 80 bani.

Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rînză și singele îngreunat, depărtăză a rînză, flegma și fiera superflua și prin aceasta produce o mișcare proaspătă, prin urmare aduce și mișturarea rînzăi (stomacului) în mișcare nouă și poartă la mîncare și beuatură. Balsamul acesta depărtăză vîrșele, sporoste activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomach, amărușimea, greata, durerea de cap și amețea. 1 sticlă, 80 de bani.

Unsoare de răie, — a prof. Kaposi.

Unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la răie, ci și la tot felul de ecrescenții de ale pielii. 1 tegulă, 1 coroană.

Preservativ pentru galite. Mijloc probat contra epidemiei gânilor, găștelor, ratelor, curcilor, etc. 80 b.

Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.

Blister (unsoare roșie engleză) contra inflamațiilor cronice dela încheieturi, a cărnii moarte și a deformităților de picioare și tot soiul de boale de oase. 1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.

Unsoare de umflături.

Cu adevărat umflor foloșitoare la curcile de gogoase, buretele de gogoase, la umflături de boala apert, rane de scurture, aprinderea pielii, de oase, etc. 1 tegulă 1 cor.

Prav de cai.

contra tusei, ofitei și sgrărilor, mai departe contra catarului, lipsei de apetit, etc. 1 pachet 80 bani.

Prav elvețian de vite.

contra tusei, relei mișturii, lipsei de apetit, pentru curățirea singelui, și la vaci pentru îmbunătățirea laptei. 1 pac. 80 bani.

Prav de răie.

Contra răiei și diferitelor boale ale animalelor de casă. 1 pachet, 60 bani.

Balsam de rane.

Pentru rane și fistule rău granulate, învechite și alte diferite răni. 1 pachet, 80 bani.

Prav de porci.

Recomandabil — la lipsa de apetit, provocată de reaua miștură, mai departe contra tusei și a viermilor lăuntri p ecum și pentru curățirea singelui. 1 pachet, 80 de bani.

Pentru înconjurarea cataracilor etc. numai. Preparatul lui Rudolf Jahner este de o farmacia să se vopsească în negru și se pot capăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui R. Jahner, Timișoara-Fabric, Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

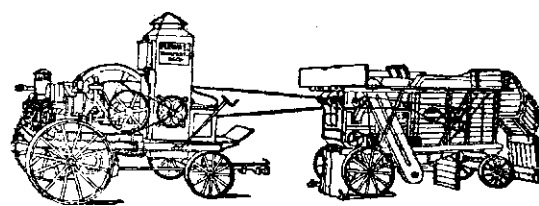
Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Strada Principală numărul 70.

Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE făcător de jireși de paie

în formă întrebuintată și cu dregere se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabile

la firma

SEIFRIED HUGO

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vânzătorilor dă concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

„RASOLIN“-ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Unii o o o o cul pregător o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sîrmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sîrmă ca: țesături de sîrmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în depozit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilație sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galie și păduri cu vinat, site de sîrmă cu ramă de fier pentru scopuri delucări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinarit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scînteie la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ține curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din pînă, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orșee fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite ipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie
cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifă e cel mai bun medicament contra pistriurilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nestricăcios amalgament curat.

Prețul: Un borean mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
Un borean mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁČZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazin principal în Budapesta: Farmacia
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12.

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șase coroane, cele procurate le expediez fără nici o altă cheltuială de poștă.

Epistolele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțel nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțel, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întempletă;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reoviste ș. a. prin spargere;
4. Contra grîndinei: grîn, secară, orz, cucuruz, ovăș, viș (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei, năuturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grîndinei: cucuruz, grîn, secară, ovăzul și toată economia

ÎN ATENȚIUNEA CINULUI PREOTESC!

Am onoare a recomanda unicul meu

croitorie pentru de haine preotești

precum: reverenzi, cimade, pultoane, camilafcă și capison. În magazinul meu țin numai stofă de calitate primă. Pun mare pond pe forma esterieară ca să câștig plăcerea onoratei preotimi, care mă va onora cu comanda.

Varga János succesor MUTS JÁNOS

croitor de reverenzi și vestimente preotești
în Budapesta, IV., Váci-utca nr. 70.

ATENȚIE!

Cel mai vechiu și bun magazin de mașini din com. Ciănad a lui

Glück Samu

Life-rează **Mașini de sămănat** după cel mai nou metod,

15 serie 200 fl., 17 serie 210 fl., 19 serie 225 fl., 21 serie 240 floreni.

Cea mai nouă „bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Mașini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

CIURURI, TRIERE, MORIȘTE, pluguri de oțel și alte instrumete pentru economie.

Curele și oleuri pentru mașini, unsoare de mașini pe lângă prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiile cele mai favorabile de platire.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Cum te cheamă ?

În viața fie-cărui om sunt momente, cari pot să-i aducă fericirea, binele, pentru toate vremurile. Even-tual va fi tras cu vr'un mare câștig deja la tragerile viitoare acel număr, care e lângă numele d-tale !
Încearcă și norocul cu vr'un număr din lista de nume, care se poate câpăta exclusiv la colectura principală.

❖ KISS KÁROLY és T-SÁ BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13. ❖

MARE e norocul la KISS!

22973	Barnabasiu	124467	Elixir	4220	Grebentin	124071	Johana	102986	Lorant	99669	Octavius	27179	Salvator	29161
108077	Bella	39741	Eliseu	108410	Genoveva	5436	Julanca	91516	Lothar	86340	Olga	23271	Serafin	13655
51240	Bela	26560	Eleonoara	21633	Gibu	73366	Julan	94942	Laurențiu	91502	Oliver	20191	Serena	22203
68008	Bențe	73399	Elias	20069	Gizilia	54442	Jonatham	79155	Lucia	102746	Olimpia	738	Sidonia	124420
44724	Benedict	124283	Ella	107651	Gastiniu	107691	Julescu	108015	Lucian	8145	Orban	22153	Sigfrid	44746
27108	Beniamin	21065	Elvira	21519	Gurila	8214	Julincea	92322	Ludmilla	22283	Oscar	107241	Silard	29375
695	Bratu	20059	Elza	8138	Gordian	54723	Jurca	96069	Ludvig	16513	O'helo	86336	Tacsoniu	5350
14729	Bernat	71813	Emanuil	100850	Citarul	84247	Julinca	92480	Luiza	90437	Othmar	39500	Tanasiu	73330
93338	Berta	29580	Emil	93397	George	73387	Jidănuțiu	92498	Lucaciu	93674	Otilla	5211	Tasilo	100485
108072	Bartolomei	70489	Emilia	88132	Georgiță	124245	Julieta	90754	Lucreția	86706	Otto	100805	Tecia	90713
91340	Bertold	84006	Emma	124223	Georgilă	79337	Julița	92326	Magda	46949	Othocar	73351	Teofil	8153
87019	Bertram	208055	Emilian	106187	Grigorie	56812	Justina	90712	Magdalena	58583	Odisei	40628	Teodor	13669
48132	Biri	72787	Eandrei	9816	Ghiurița	74137	Jarcanu	96070	Malvin	107652	Orzi	34077	Tera	93335
102291	Blanca	67375	Erasmus	82116	Habacuc	100843	Kaietan	27178	Manfred	124485	Pavel	79125	Terezia	16881
22226	Buga	79332	Erina	106072	Hainaica	22156	Kalman	124453	Mano	91544	Paula	44720	Terca	21930
8319	Bogdan	54413	Ernestin	50640	Hedvig	8322	Kamille	54745	Margaret	10500	Paulina	102781	Tibor	102873
67690	Boldijar	39490	Erserie	79344	Henric	24794	Karolino	8287	Maria	4205	Pepi	94988	Tihamer	93388
34097	Bonifacie	58104	Ervin	40643	Herman	54755	Karol	78310	Măriuța	80146	Petru	73324	Tinca	88174
84001	Barabola	107248	Elisabeta	5206	Henrieta	107665	Katalina	67610	Marc	46913	Pelogia	667	Titus	27997
57547	Borcia	21371	Estera	13643	Hitar	73338	Katrinco	54776	Marcu	29196	Pascuta	13574	Tivadar	56051
102905	Bruna	13654	Eta	22266	Hermana	24800	Kazmir	107650	Marta	108066	Polichron	20553	Timon	39587
94990	Beatrice	22161	Eufrosina	100890	Holan	8189	Klementin	73391	Martin	99063	Rachila	22159	Todor	794
89976	Camila	60083	Eugenia	93344	Humaniu	108194	Kresta	5208	Marton	87046	Rafail	80567	Urcic	102922
79343	Carolina	124453	Eva	88033	Huduragă	29575	Klara	106189	Moisă	102794	Regina	39449	Urban	23181
29382	Cecilia	8396	Ersilia	96064	Ileana	54712	Klotilda	90726	Motilă	98142	Rene	90808	Valentin	8368
102719	Cesar	20058	Fabritius	20554	Ileanuța	106176	Kolojin	92495	Matei	12724	Raul	124379	Valeria	9845
22291	Ciril	51337	Fania	13693	Ignatie	79306	Konrad	90677	Maxim	108091	Richard	94915	Vasile	88117
8391	Clementie	71106	Farcaș	22199	Ileanța	58526	Konstantin	89625	Melania	68737	Robert	8161	Ventel	22232
13680	Constantin	80099	Felicia	102748	Ilie	44738	Kornel	124201	Malinda	29462	Rocuș	13653	Vendel	102935
21522	Carola	73377	Felician	23102	Irina	124019	Kornelia	94220	Melita	490	Roland	22260	Verona	90548
94933	Cornelia	57501	Ferdinand	8158	Ilinoaie	8225	Kristofor	90733	Menandru	16607	Roman	50636	Vidor	8199
510	Cristian	27983	Francisc	100847	Ierminuț	39492	Kristian	89925	Mici	23145	Romeo	102772	Victor	14710
21357	Danil	80219	Florita	21376	Iozon	108420	Kristina	8361	Mihail	108100	Roza	91332	Victoria	21514
107685	David	124263	Florian	96067	Inocențiu	73209	Ladislau	91531	Michea	89931	Rozalia	79328	Vilma	100825
91314	Dumitru	86327	Felciu	87043	Irina	46943	Laura	94569	Milan	20564	Rozina	29427	Vilmos	64594
88517	Damian	39493	Filimon	90748	Irimia	124374	Lazar	90531	Mor	124459	Rojica	16610	Vinte	79316
91521	Dionisie	2314	Fodor	124199	Istimiliu	62604	Lenca	92337	Moriciu	92791	Rudolf	7150	Virgil	56316
89013	Desideriu	46942	Francisca	73217	Ivan	38885	Leuca	102953	Mozeș	88007	Solomon	22282	Virginia	27104
124033	Dominic	29436	Fridonia	29434	Ifiniu	78458	Leonid	96060	Nicolaie	94950	Samson	51340	Walter	39555
8165	Donesiu	82605	Fridoniu	8308	Isabela	8369	Lencita	90828	Nați	5203	Samu	71801	Wahelmina	51334
13664	Dora	108092	Filip	109469	Isidor	100875	Leonida	93339	Nandor	93334	Samuil	39574	Wladimir	102167
21367	Dorotea	73213	Gabor	22167	Isaie	91329	Leontin	106161	Narcis	100851	Sandor	124397	Wolfam	22144
94987	Dimitriu	51347	Gavrilă	34078	Istin	92342	Leonoara	91945	Natalia	22216	Sari	85674	Z harie	12708
87031	Dorimedont	37780	Gabriela	108078	Ienovan	99069	Leopold	90549	Nathan	73314	Sarolta	37786	Zador	627
29576	Eberhard	16606	Gulger	84231	Jacob	107649	Lidia	56349	Nelli	39593	Sebastian	26330	Zoltan	91503
73333	Edith	21958	Gaburoi	45599	Janca	90447	Lina	92321	Nesti	520	Simion	16605	Zeni	108073
108101	Edeu	108043	Gilezan	105986	Joan	89963	Luca	108074	Netti	13665	Soma	13668	Zenovie	21393
8252	Eduard	8217	Golescu	124041	Joancu	91505	Livia	94931	Nina	21372	Stefania	78846	Zofia	60084
20074	Edvin	21510	Gertruda	73332	Joachim	87533	Lazarescu	79112	Norbert	100478	Sabolciu	124100	Zisana	44717
18773	Elexiu	13613									Sanislo	68004		

Vă rugăm să grăbiți cu comanda pentru-ca numerii doriți să nu se treacă.

La tragerile de până acum am avut norocirea să plătim de trei ori clienților nostri.

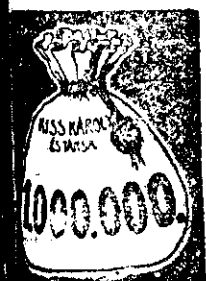
Premiul de **600,000** — Cor. **1,800,000**
marele los de **400,000** — „ **400,000**
La 4 losuri total: **2,200,000**

Mii de oameni au obținut câștiguri mai mari la trecuta loterie la — **KISS**

După fie-care tragere publicăm numele câștigătorilor dela noi în cele mai mari ziare din Budapesta, ca să se poată convinge că un deosebit noroc favorizează clientela noastră.

Încearcă și deci ori-cine norocul la — Kiss, fiindcă mare e norocul la Kiss!

KISS KÁROLY és T-SÁ Budapest, IV. Kossut Lajos-ut. 13. Filiale: IV. Váci-körut 5. și VIII, Erzsébet-körut 22

Tragerea pentru cl. I. loteria XIX. toc-mai în 22 și 23 Noemvrie 1906.

Vă rugăm să tăiați și să ne trimiteți!
COMANDĂ către banca: KISS KÁROLY
BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13.
Mă rog a-mi trimite los cl. I. loter. XIX. și planul ofic.
Valoarea de cor. { o trimit interior în mărci postale.
o trimit de odată cu mand. postal.
o s'o primiți cu rambursă.
o o o o o o o Ce nu doriți puteți șterge. o o o o o o o
Adresa exactă: Numele Locuința, Str.
Nr. casei Posta ult. (comit.

Prețul losuri-lor de I-a clasă
o optime Cor. 1-50
o patime „ 3-
o jumătate „ 6-
un întreg „ 12-

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

**mare asortiment de perdele,
diferite covoare și couverturi**

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

== Splendida iluminatie seara până la ora 11 ==